

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

0. Índex

0. Índex	pàgina 2
1. Introducció	pàgina 4
2. Context sociolingüístic i alumnat	pàgina 4
3. Objectius del PLC	pàgina 5
4. Projecte d'anàlisi del context i identificació de les necessitats	pàgina 5
5. El tractament global de les llengües curriculars en els processos d'ensenyament i aprenentatge (catalana, castellana i estrangeres) per millorar coordinació i resultats	pàgina 6
5.1. Tractament global de les diferents llengües	pàgina 7
5.2. Mesures per a la coordinació i la integració curricular	pàgina 7
6. Plantejaments didàctics d'ensenyaments de llengües	pàgina 8
6.1. Previsions de caràcter general sobre la metodologia didàctica de l'ensenyament i aprenentatge de les llengües curriculars i de la competència comunicativa	pàgina 8
6.2. Plantejaments didàctics ensenyaments llengües. Recursos	pàgina 9
6.3. Plantejaments sobre l'avaluació de la competència comunicativa	pàgina 9
6.4. Estratègies organitzatives i curriculars per desenvolupar la competència comunicativa en llengua oral (llenguatge verbal) en llengua catalana i, si n'és el cas, en les altres llengües curriculars	pàgina 10
7. Criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el domini de les dues llengües oficials al final de l'escolaritat obligatòria	pàgina 11
8. Criteris per a l'atenció específica de l'alumnat d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana	pàgina 12
8.1. Normativa	pàgina 13
8.2. L'alumnat d'incorporació tardana	pàgina 14
8.3. Acolliment afectiu	pàgina 16
8.4. Recursos i estratègies d'acompanyament	pàgina 17
8.5. Primer contacte amb la llengua	pàgina 17
8.6. Alumnat nouvingut a l'aula ordinària. Com aprenem llengua?	pàgina 18
8.7. Docent	pàgina 19
8.8. L'aula de PALIC	pàgina 19
8.9. Parella lingüística	pàgina 19
8.10. Objectius generals	pàgina 20
8.11. Comprensió oral	pàgina 20
8.12. Expressió oral	pàgina 20
8.13. Comprensió escrita	pàgina 21
8.14. Expressió escrita	pàgina 21
8.15. Recomanacions per a l'organització al centre	pàgina 22
9. La llengua castellana	pàgina 22
9.1. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua castellana	pàgina 22
9.1.1. Introducció de la llengua castellana	pàgina 22

9.1.2. Llengua oral	pàgina 22
9.1.3. Llengua escrita	pàgina 23
9.1.4. Alumnat nouvingut	pàgina 23
10. La llengua estrangera	pàgina 23
10.1. Estratègies generals per a l'assoliment de l'objectiu de l'etapa	pàgina 23
10.1.1. Desplegament del currículum	pàgina 23
10.1.2. Metodologia	pàgina 23
10.1.3. Materials didàctics per a l'aprenentatge de la llengua estrangera	pàgina 24
10.1.4. L'ús de la llengua estrangera a l'aula	pàgina 24
11. Organització i gestió	pàgina 24
11.1. Organització dels usos lingüístics	pàgina 24
11.1.1. Llengua del centre	pàgina 24
11.1.2. Documents de centre	pàgina 24
11.1.3. Ús no sexista del llenguatge	pàgina 25
11.1.4. Comunicació externa	pàgina 25
11.1.5. Llengua de relació amb les famílies	pàgina 25
11.1.6. Educació no formal	pàgina 25
11.1.6.1. Serveis d'educació no formal	pàgina 25
11.1.6.2. Activitats extraescolars	pàgina 25
11.1.6.3. Contractació d'activitats extraescolars a les empreses	pàgina 26
11.2. Plurilingüisme al centre educatiu	pàgina 26
11.2.1. Actituds lingüístiques	pàgina 26
11.2.2. Mediació lingüística (traducció i facilitació)	pàgina 26
11.3. Alumnat nouvingut	pàgina 26
11.4. Biblioteca escolar	pàgina 27
11.5. Projecció del centre	pàgina 27
11.5.1. Pàgina web del centre	pàgina 27
11.6. Xarxes de comunicació virtual	pàgina 27
11.7. Intercanvis i mobilitat	pàgina 27
11.8. Pla de lectura de centre	pàgina 27
12. Modificació	pàgina 28
12.1. Objectius	pàgina 28
12.2. Pla d'acció	pàgina 28
12.3. Consideracions importants	pàgina 29
12.4. Atribució de responsabilitats	pàgina 29

1. Introducció

L'article 3 de la Constitució Espanyola diu que, a més del castellà, les altres llengües espanyoles seran també oficials a les seves respectives Comunitats Autònomes, d'acord amb els seus Estatuts.

També afirma que la riquesa de les distintes modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.

A l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears s'afirma que la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial.

Tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la i ningú no podrà ser discriminat per causa de l'idioma. Més endavant, l'article 14, diu que la normalització lingüística d'aquesta serà un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma.

L'article 2 de la Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears diu que la llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la. Més endavant, a l'article 17, s'afirma que el català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius.

L'Ordre del 12 d'agost de 1994 (BOCAIB, 27/08/94), que regula l'ús de la llengua catalana com a vehicular en l'ensenyament no universitari, estableix que els centres inclouran el Projecte lingüístic dins el seu Projecte educatiu, amb l'objectiu ineludible d'assegurar que tot l'alumnat, en acabar el període d'escolaritat obligatòria, tengui el domini oral i escrit de les dues llengües oficials d'aquesta Comunitat Autònoma, així com per donar compliment al que s'estableix a l'article 22.2 de la LNL, en el sentit de prendre les mesures adequades perquè la llengua catalana sigui emprada progressivament en tots els centres d'ensenyament, tant a les actuacions internes com a les externes i a les actuacions i documents administratius.

És dins d'aquest marc legal que sorgeix aquesta proposta de Projecte lingüístic, l'essència del qual ve definida per la situació sociolingüística del nostre alumnat.

2. Context sociolingüístic i alumnat

L'IES s'Arenal, està ubicat dins de S'Arenal de Llucmajor, entre Son Verí i Badia Blava. Per tant administrativament depèn de l'Ajuntament de Llucmajor, tot i que es troba a aproximadament 18 km del centre de Palma. Cal dir que una part de S'Arenal pertany al municipi de Palma i l'altra al de Llucmajor, el límit ve marcat pel Torrent dels Jueus que separa el que és la Platja de Palma (Palma) i la Platja de S'Arenal (Llucmajor), en total uns 10 km de platja. Antigament era un barri de pescadors, on molts dels habitants de Llucmajor tenien una segona residència, i que a partir dels anys 70 va tenir una important expansió demogràfica.

La població de la zona on està inserit el Centre és molt cosmopolita, així una part d'aquesta és mallorquina, d'altra mallorquina de segona generació; fills dels primers immigrants que arribaren amb el "boom" turístic dels anys 50, 60 i 70 tant de pares espanyols de la

península, com de parelles entre espanyols i estrangers. Una altra part important la formen els immigrants que arriben cada any cercant llocs de feina en el món de l'hosteleria o de la construcció d'arrel de la península però molt especialment d'Andalusia i també de la resta del món.

D'acord amb aquest context social en què s'insereix l'alumnat de l'IES S'Arenal, l'única, o gairebé l'única possibilitat de contactar amb la llengua pròpia d'aquesta Comunitat Autònoma és l'escola.

Per aquest motiu l'escola ha de poder contrarestar la situació discriminatòria lingüísticament en què els nostres alumnes arriben al centre respecte de qualsevol altra àrea de Mallorca.

El centre ha de compensar la situació de dèficit lingüístic que presenten els nostres alumnes per tal de poder invertir la balança i aconseguir, així, fer-los homes i dones capacitats i competents en la llengua pròpia d'aquest territori per tal d'afavorir la seva integració en la nostra societat. No fer-ho així suposaria limitar-los en el seu enriquiment personal, negar-los la possibilitat d'integrar-se en la societat mallorquina i, evidentment, retallar-los les seves sortides laborals.

3. Objectius del PLC

Com a objectiu general el Pla Lingüístic del centre es pretén aconseguir la competència lingüística de l'alumnat en les dues llengües en acabar el seu període d'escolarització, objectiu marcat a la LOMQE. Per aconseguir aquest objectiu és precís:

- a) Adequar el PCC cada etapa i la modalitat a aquest objectiu.
- b) Adoptar la llengua catalana com a llengua vehicular del centre, per la qual cosa s'entén que el català sigui el vehicle d'expressió normal tant a les actuacions externes com a les internes.
- c) Garantir que la llengua vehicular del centre i de relació amb els alumnes és el català, ja que sovint el centre és l'únic contacte amb la llengua catalana.

4. Projecte d'anàlisi del context: identificació de les necessitats

Per tal de conèixer la situació i l'ús que es fa de les llengües al centre, la CNL farà anualment un estudi de la realitat sociolingüística del centre mitjançant una enquesta que es passarà a l'alumnat al segon trimestre del curs. Aquesta enquesta permetrà concloure quin és l'ús del català a cadascun dels cursos, dels grups i de les diferents àrees. Així, a més, podrem saber si es compleix o no la normativa vigent pel que fa a l'ús de les llengües al centre.

Tot i això, respecte l'ús de les llengües, els diferents departaments didàctics adquireixen el següent compromís:

MATÈRIA	CASTELLÀ	CATALÀ	ANGLÈS	ALEMANY	ALTRES
C. SOCIALS		X			
BIOLOGIA I GEOLOGIA		X			
FÍSICA I QUÍMICA	X (Batxillerat)	X (ESO)			
FILOSOFIA		X			
E. FÍSICA		X			
DIBUIX	X (50%)	X (50%)			
RELIGIÓ		X			
LLENGÜES CLÀSSIQUES		X			
MÚSICA		X			
MATEMÀTIQUES					El Departament s'organitzarà de la manera que consideri més adient per aconseguir que una part de les seves hores de docència siguin en català.
TECNOLOGIA	X (Batxillerat, 50%, ESO 50%)	X (Batxillerat, ESO 50%)			A títol personal alguns dels professors d'aquest departament impartiran l'àrea en català.
ORIENTACIÓ		X			
ANGLÈS			X		
ALEMANY				X	
ECONOMIA		X			

5. El tractament global de les llengües curriculars en els processos d'ensenyament i aprenentatge (catalana, castellana i estrangeres) per millorar coordinació i resultats

El projecte curricular d'etapa serà coordinat i elaborat sota la supervisió i la coordinació de la comissió pedagògica del centre, recull les directrius i les decisions incloses en el projecte

lingüístic en matèria d'ensenyament en llengua catalana i d'ensenyament i aprenentatge de les llengües en tots aquells aspectes que la legislació contempla per als projectes curriculars. S'especificaran les àrees que han de ser impartides en llengua catalana en cada una de les etapes i nivells. Els departaments de llengua catalana i de llengua castellana, en la mesura de les possibilitats, establiran punts de coordinació per al desenvolupament curricular i per a l'enfocament didàctic. En aquest punt, convé recordar que no existeix cap tipus de coordinació interdepartamental entre les matèries lingüístiques. També s'ha de tenir esment en la coordinació per fer possible la transferència d'aprenentatges; i en la coherència metodològica dels departaments de català i castellà.

5.1. Tractament global de les diferents llengües

- a) A part de la llengua catalana, quines altres llengües s'usen per a l'ensenyament, d'acord amb Decret 92/1997 i 45/2016.
- b) S'ha de potenciar la presència de les llengües familiars dels alumnes al centre, per tal de prestigiar-les entre l'alumnat. I valorar el bagatge lingüístic de l'alumnat.
- c) S'ha d'educar en la diversitat lingüística i cultural, formar parlants plurilingües i interculturals des de la plena competència en català i castellà.
- d) S'han d'establir les normes d'ús lingüístic per a les àrees impartides en llengua catalana i, de manera anàloga, per a les altres llengües de l'ensenyament.

5.2. Mesures per a la coordinació i la integració curricular

Plantejaments didàctics sobre els quals es fonamenta l'ensenyament de les llengües i com s'articula aquest ensenyament. Previsions metodològiques, per obtenir un desenvolupament adequat de la competència comunicativa s'ha d'abordar l'anàlisi i la consideració dels diferents aspectes que hi intervenen, a causa de la seva complexitat. Per a això, cal tenir en compte els cinc components que la constitueixen i les dimensions en què es concreten per tal de poder-les treballar i avaluar:

- a) El component lingüístic consta de diverses dimensions: la lèxica, la gramatical, la semàntica, la fonològica, l'ortogràfica i l'ortoèpica, entesa com l'articulació correcta del so a partir de la representació gràfica de la llengua.
- b) El component pragmàtico-discursiu comprèn tres dimensions: la sociolingüística (vinculada a una producció i una recepció adequades de missatges en diferents contextos socials); la pragmàtica (que inclou les microfuncions comunicatives i els esquemes d'interacció); i la discursiva (que inclou les macrofuncions textuais i les qüestions relacionades amb els gèneres discursius).
- c) El component sociocultural conté dues dimensions: la referida al coneixement del món i la dimensió intercultural.
- d) El component estratègic permet a l'individu superar les dificultats i resoldre els problemes que sorgeixen en l'acte comunicatiu. Inclou tant destreses i estratègies comunicatives per a la lectura, l'escriptura, la parla, l'escolta i la conversa, com

destreses vinculades al tractament de la informació, la lectura multimodal i la producció de textos electrònics en diferents formats; així mateix, també formen part d'aquest component les estratègies generals de caràcter cognitiu, metacognitiu i socioafectives que l'individu utilitza per comunicar-se eficaçment, aspectes fonamentals en l'aprenentatge de les llengües estrangeres.

- e) Finalment, la competència en comunicació lingüística inclou un component personal que intervé en la interacció comunicativa en tres dimensions: l'actitud, la motivació i els trets de personalitat.

6. Plantejaments didàctics d'ensenyaments de llengües

6.1. Previsions de caràcter general sobre la metodologia didàctica de l'ensenyament i aprenentatge de les llengües curriculars i de la competència comunicativa

En l'aprenentatge i adquisició de llengües hi ha diferents aspectes que interactuen i a través dels quals s'ha de treballar. Així, els continguts rellevants de la competència subjacent comuna per a l'aprenentatge de les llengües en l'educació plurilingüe són els següents:

- a) El coneixement conceptual. És la manera com l'alumne comprèn significats o conceptes de les paraules.
- b) El coneixement del món. La persona bilingüe adquireix coneixements en qualsevol de les llengües que domina i pot recuperar-los en qualsevol llengua.
- c) La consciència metalingüística. És la capacitat de tractar el llenguatge com un objecte susceptible d'objectivació i anàlisi.
- d) El llenguatge descontextualitzat. Fa referència a objectes no presents en el context de comunicació o presenta una informació que no comparteixen els receptors. És l'ús del llenguatge que es fa en els textos escrits o en les explicacions dels professors.
- e) Coneixement sobre els diferents gèneres textuais, per mitjà dels quals es du a terme la comunicació personal, social, acadèmica, literària i la comunicació pròpia dels mitjans de comunicació.
- f) Les habilitats cognitives, com ara identificar, relacionar, triar i classificar, establir connexions, comparar, seqüenciar, recordar, resoldre problemes, sintetitzar, analitzar, avaluar.
- g) Les estratègies lectores. Són estratègies cognitives de construcció de sentit del text en el moment de llegir, com ara la formulació i comprovació d'hipòtesis sobre el contingut del text, l'elaboració d'inferències d'informacions no explícites, el control de la comprensió, etc.

- h) Les estratègies de producció escrita. S'hi inclouen, entre altres, les habilitats i estratègies com ara la contextualització de l'escrit, la planificació del text, la textualització, l'avaluació, la revisió i la correcció.
- i) Les habilitats cognitivolingüístiques. Directament relacionades amb l'adquisició, producció i transmissió de coneixements corresponents a les diferents àrees d'estudi, com ara argumentar, definir, demostrar, descriure, explicar, justificar, resumir, etc.
- j) Les estratègies de processament de la informació i les tècniques d'estudi i de treball intel·lectual. Conceptualització, memorització, planificació, redacció, etc.
- k) Les representacions sobre les diferents llengües i cultures, la seva situació i el seu valor funcional, construïdes a partir de les experiències lingüístiques i culturals pròpies, o bé apreses durant la socialització dins dels grups de referència, de les quals deriven actituds cap a les diferents llengües, la motivació per adquirir-les i/o fer-les servir, i les normes personals d'ús.

6.2. Plantejaments didàctics ensenyaments llengües. Recursos

- a) Organització dels recursos materials: El Centre vetlla perquè l'adequació del material didàctic al nivell de competència de l'alumnat sigui coherent per tal que l'aprenentatge sigui possible. És fonamental l'ús de les noves tecnologies que aporten una major motivació en tots els aprenentatges amb les pissarres digitals i els chromebooks.
- b) Organització dels recursos humans: Per afavorir una correcta competència comunicativa en tot l'alumnat el centre vetlla per distribuir adientment els recursos humans amb què compta a nivell de claustre i a nivell del propi alumnat propiciant mesures com els desdoblaments, reforços a la classe, agrupaments flexibles...
- c) Biblioteca Escolar: El centre vetlla perquè l'accés a la lectura per part dels alumnes sigui un fet quotidià real i efectiu per tal de potenciar l'hàbit lector, per la qual cosa es planifiquen i promocionen activitats com ara el préstec de llibres de lectura encaminades a l'adquisició del gust per la lectura.

6.3. Plantejaments sobre l'avaluació de la competència comunicativa

La competència comunicativa, com hem vist a l'inici d'aquest apartat, és la suma de cinc components diferents (veg. punt 6). Mentre que al procés d'aprenentatge i d'adquisició de les llengües hi participen onze aspectes diferents de forma simultània (veg. punt 6.1). Aquest punt s'ha de tenir molt en consideració perquè al nostre centre hi abunden els alumnes amb domini de dues o més llengües. El desenvolupament de les habilitats d'un parlant de més de dues llengües s'ha de poder avaluar. Així, el plantejament sobre l'avaluació de la competència comunicativa es planteja de la següent manera:

- a) Posseeix un repertori verbal constituït per diferents varietats (dialectes, registres o estils) de dues o més llengües, varietats sobre les quals té una competència diferent. Per tant, es valoraran els següents ítems:
- b) És capaç d'utilitzar aquestes varietats de manera funcional en les seves activitats comunicatives segons la situació, l'interlocutor i el tema de la interacció.
- c) És capaç d'utilitzar habilitats interlingüístiques o de mediació (interpretar i traduir) a més de les intralingüístiques (escoltar, parlar, interactuar, llegir i escriure).
- d) És capaç d'adquirir i integrar coneixements procedents de diferents camps del saber, d'usar-los indistintament i d'expressar-los i fer-los servir per a resoldre problemes en qualsevol de les llengües que coneix.
- e) És capaç d'utilitzar estratègies comunicatives específicament bilingües, com ara la tria intencional d'una de les llengües en una determinada situació de comunicació i el canvi i la barreja de codis amb propòsits comunicatius.
- f) Posseeix estratègies avançades d'aprenentatge lingüístic, adquirides en les seves experiències d'aprenentatge en més d'una llengua.
- g) Sol presentar actituds favorables cap a unes altres llengües i cultures.
- h) Pot experimentar influències interlingüístiques entre les llengües que coneix — transferència positiva i negativa— tant en l'àmbit de la competència com en el de l'actuació.

6.4. Estratègies organitzatives i curriculars per desenvolupar la competència comunicativa en llengua oral (llenguatge verbal) en llengua catalana i, si n'és el cas, en les altres llengües curriculars

S'han de seguir metodologies que reforcin els aspectes més comunicatius i s'han de crear els espais necessaris per treballar les destreses orals. Per això cal la implicació de tots els docents. S'ha d'aprofitar el potencial que ofereixen les TIC per a l'aprenentatge d'idiomes. En coordinació amb la resta de professorat, s'ha de treballar l'assumpció per part dels alumnes de la llengua oral i l'escripta per unificar l'enfocament metodològic i optimitzar els esforços. S'han d'establir criteris prioritaris i criteris d'avaluació.

- a) Objectiu:
  - Augmentar la competència en comunicació lingüística de l'alumne
  - Incrementar la pràctica lingüística en català en contextos socials
  - Fomentar el coneixement intercultural
  - Formació per a una ciutadania activa, amb esperit crític i respectuosa amb els drets humans i la pluralitat

- Estímul de la curiositat i la creativitat

b) Pla d'acció:

- Conscienciar el claustre que els professors som referents lingüístics i també professors de llengua, en certa mesura
- Incrementar els contextos d'ús lingüístic de la llengua catalana a través de sortides i intercanvis
- Fomentar els sistemes d'informació i comunicació tecnològica
- Potenciar el pla lector
- Incrementar activitats de la biblioteca
- Foment d'assemblees, debats entorn de diferents temes, tant dins l'aula com al centre en general per tal de crear espais de diàleg.

7. Criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el domini de les dues llengües oficials al final de l'escolaritat obligatòria

Un centre amb una realitat sociolingüística tan complexa i variada com la de l'IES S'Arenal requereix d'una coordinació entre les àrees lingüístiques i no lingüístiques que assegurí l'aprenentatge d'ambdues llengües oficials. Hem vist, en els apartats anteriors, els plantejaments sobre el desenvolupament i avaluació de la competència comunicativa d'alumnes plurilingües. Alhora, hem de ser conscients que des de totes les àrees es treballen les aptituds en competència comunicativa. Per això, és necessària la implicació de la resta d'àrees no lingüístiques, que es poden desenvolupar en multitud de situacions:

a) Gèneres de text:

Orals: debat (entre l'alumnat), exposició a l'aula (d'un/a alumne/a), desenvolupament d'un tema (pel/per la professor/a), posada en comú (després del treball en equip)...

Escrits: treball monogràfic, unitat (del llibre de text), mural, entrada d'una enciclopèdia...

b) Tipus de discurs:

Parla col·laborativa (en la construcció de coneixements), narració d'un fet històric, descripció d'una ferramenta, d'un moble, d'un monument o d'un mineral, instruccions

per a fer un experiment, explicació d'un fenomen observat o argumentació d'un punt de vista.

c) Habilitats de lectura i escriptura:

De lectura: identificar el tema, les idees principals i els detalls; utilitzar els coneixements sobre els gèneres i els tipus de text per comprendre; diferenciar fets i opinions; integrar la informació de suport visual (mapes, gràfics, fotografies...) amb la del text verbal; valorar la qualitat de les idees del text; jutjar el propòsit de l'autor/a i les conclusions, etc.

D'escriptura: planificar, documentar-se, elaborar un esborrany i revisar-lo; desenvolupar les idees principals i els continguts d'acord amb el propòsit i el destinatari; organitzar el text de manera que tengui una introducció atractiva, un desenvolupament lògic i efectiu de les idees, i una conclusió satisfactòria; incorporar elements visuals i sonors; incorporar al text informació d'un altre mitjançant cites, paràfrasis o resums.

d) Habilitats cognitivolingüístiques:

Demostrar, explicar, justificar, resumir, donar exemples...

e) Llenguatge: Aspectes lèxics, gramaticals i ortogràfics propis del llenguatge de les àrees.

f) Altres llenguatges:

Tipogràfics: tipografia i compaginació, gràfics, mapes, diagrames, plànols, dibuixos...

g) Processament de la informació:

Estratègies: localitzar informació, seleccionar-la, valorar-la, organitzar-la, reelaborar-la i comunicar-la.

h) Recursos: biblioteques, Internet, documents multimèdia...

i) Tècniques de treball i estudi:

j) Prendre notes, fer esquemes i mapes semàntics, fer preguntes, demanar aclariments, participar en el treball de grup, preparar una exposició o un debat, etc.

8. Criteris per a l'atenció específica de l'alumnat d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana

El Programa d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC) recull els procediments d'actuació del centre i les mesures organitzatives i curriculars, per a l'atenció específica dels alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de llengua catalana i, si també fos el cas, de llengua castellana.

Cal remarcar que tota la comunitat educativa és responsable de l'adquisició de la competència lingüística i cultural de l'alumnat nouvingut. Aquesta responsabilitat recau en el compromís d'utilitzar la llengua catalana en totes les circumstàncies comunicatives, per tal que l'alumnat nouvingut pugui assolir el coneixement de la llengua catalana al més aviat possible i també pugui percebre la utilitat que té la llengua. Per això, podem dir que l'acolliment lingüístic i cultural repercuteix en tot el centre, no només dins l'aula de PALIC o l'aula del grup classe.

8.1. Normativa

Per aquest apartat ens remetem a la normativa vigent pel que fa al Pla 2 d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC):

- a) Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears. (BOCAIB 17/07/1997, núm.89).
- b) Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics. (BOIB 5/05/2011, núm.67).
- c) Decret 32/2014 de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears. (BOIB 19/07/2014, núm.97) Informació extreta del Departament d'Inspecció Educativa (die.caib.es).
- d) Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears. (BOIB 16/05/2015, núm.73).
- e) Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de dia 21 de juliol de 2014 per la qual es desplega el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (BOIB 24/07/2014, núm.100) modificada per l'Ordre del conseller d'Educació i Universitat de 23 de maig de 2016 (BOIB 24/05/2016, núm.65).
- f) Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 20 de maig de 2015 per la qual es desplega el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 21/05/2015, núm.76) modificada per l'Ordre del conseller d'Educació i Universitat de 23 de maig de 2016 (BOIB 24/05/2016, núm. 65).
- g) Ordre del conseller d'Educació i Cultura de dia 14 de juny de 2002, per la qual es regula l'elaboració i l'execució del Programa d'acolliment lingüístic i cultural adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'educació secundària. (BOIB 4/07/2002, núm.80).

h) Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears (article 137).

8. 2. L'alumnat d'incorporació tardana

L'alumnat provinent de diferents països i cultures que s'incorporen al sistema educatiu a partir del segon cicle de primària fins al darrer nivell de secundària (8-16 anys) s'anomenen d'incorporació tardana. El PALIC està adreçat a aquest alumnat, que no té coneixements de llengua catalana, amb la finalitat que puguin adquirir ben aviat una competència lingüística en català per tal de poder seguir totes les àrees del curs en què està matriculat. En qualsevol moment del curs un alumne pot augmentar o reduir les hores d'assistència a PALIC depenent del grau d'assoliment en competència lingüística. Aquests possibles canvis seran decisió del / de la docent responsable de PALIC, i estaran sempre justificats.

L'alumnat nouvingut ha de ser rebut per direcció i secretaria principalment per desar la seva documentació (administració), la presentació al grup i la presentació del centre (diferents aules, banys, espais comuns,...) i l'entrevista amb la família serà responsabilitat del departament d'Orientació; la seva integració en el grup així com el seguiment acadèmic i personal anirà a càrrec de la tutoria.

- a) Establir la rebuda inicial i preparar el grup receptor de l'aula ordinària
- b) Preparar el grup perquè l'acollida del nou alumne/a sigui natural i positiva.
- c) Buscar la implicació dels alumnes i proposar alumnes guia.
- d) Treballar valors i actituds que afavoreixin el respecte mutu i la convivència.
- e) Contribuir a crear un entorn de confiança i seguretat amb actituds positives per part del professorat i de l'alumnat.
- d) Potenciar i valorar la riquesa cultural que ens podem aportar: costums, llengua, història.
- e) Davant una possible manca d'escolarització, una bona argumentació pot evitar prejudicis i facilitar la comprensió de la situació.
- f) Afavorir la participació activa i la implicació de l'alumnat en la recerca d'estratègies i accions per a l'acollida de l'alumnat nouvingut.
- g) Demanar a l'alumnat nouvingut el mateix nivell d'exigència quant a actituds, normes de convivència i hàbits de treball.
- h) Cercar i compartir punts de coincidència: vivències, sentiments, afeccions...
- i) Establir estratègies inclusives de relació

- j) Tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, crear vincles entre el tutor/a i l'alumne nouvingut.
- k) Detectar les necessitats específiques de l'alumne nouvingut (cognitives, afectives, relacionals, i socials), preveure'n la tutoria adequada i vetllar pels aspectes afectius, emocionals i relacionals, fent un èmfasi especial en els alumnes més vulnerables o amb risc d'exclusió.
- l) Implicar tot el professorat i personal del centre en l'acollida i benvinguda del nou alumnat. Havent-t'hi un respecte explícit envers els trets d'identitat de cada alumne/a.
- m) Donar temps i espai a l'aula per establir vincles de relació amb la llengua, costums i país de procedència, respecte per les diferents cultures.
- n) Oferir el suport d'un company tutor (pot ajudar a explicar conceptes, revisar l'agenda, acabar feines...).
- o) Mantenir un contacte proper amb la família i informar-la dels progressos.
- p) Col·laborar amb els agents i entitats educatives de l'entorn per promoure la participació i l'arrelament al territori.
- q) Establir estratègies inclusives d'aprenentatge i treball a l'aula:
- r) Assegurar que els continguts treballats responen a criteris de funcionalitat.
- s) Donar ordres simples i directes (d'una o dues instruccions) i assegurar que l'infant manté el contacte ocular quan se li donen.
- t) Després d'explicar una instrucció de treball o una idea clau que cal aprendre, revisar que ha entès la consigna demanant que l'expliqui amb les seves paraules.
- u) Quan sigui possible, començar les activitats amb l'alumne i deixar que continuï sol.
- v) Reduir la quantitat d'activitats o flexibilitzar el temps de resolució de la tasca.
- w) Proporcionar pautes que ajudin a l'execució dels exercicis (plantilles, anotacions de paraules clau, respostes d'opció múltiple...)
- x) Permetre o afavorir petits moments de relaxació de l'atenció. És un gran esforç aprendre quan la llengua vehicular de l'escola no és la llengua familiar i aquesta és molt allunyada, lingüísticament parlant, de la llengua escolar.
- y) Revisar que l'alumne/a anota els deures de manera correcta a l'agenda.

- z) Acompanyar les explicacions amb suport vivencial, visual o manipulable (il·lustracions, objectes reals, representacions...).
- aa) Estar a prop de l'alumne nouvingut per ajudar-lo i establir metodològiques pròpies que no són exclusives per aquest alumnat, però ajuden a la seva inclusió, com ara el racons, ambients, aprenentatge cooperatiu, etc. que facilitin l'intercanvi comunicatiu i potencien les relacions socials per a una bona cohesió del grup.
- bb) Afavorir el reforç positiu (valorar positivament els esforços en l'ús de la llengua oral i escrita, la comprensió de consignes, la paciència i la il·lusió per aprendre, els petits progressos en els continguts del nivell...) i donar-li oportunitats d'èxit.
- cc) Vetllar per una avaluació contínua centrada en els processos respecte dels objectius d'aprenentatge més que en l'assoliment dels continguts del nivell.
- dd) Quan se'n facin, revisar oralment les proves d'avaluació per confirmar les respostes, ampliar-les o aclarir malentesos.
- ee) Alumnat nouvingut a l'aula ordinària. Com entomem l'arribada?.
- ff) Recomanacions bàsiques per atendre l'alumnat nouvingut.
- gg) Les recomanacions d'atenció i estratègies d'intervenció amb l'alumnat de suport lingüístic les podem aplicar, en general, als alumnes nouvinguts que han de ser atesos a l'aula ordinària.
- hh) Primer de tot, calma, paciència i expectatives positives. El contacte entre llengües i bagatges culturals diversos és un valor afegit, no un obstacle. Els docents han de tenir molt presents els aspectes emocionals implicats en l'aprenentatge d'una nova llengua.
- ii) L'acolliment afectiu, la comunicació no verbal i el contacte amb la família són fonamentals.

8.3 Acolliment afectiu

En l'acolliment que fem a l'alumnat nouvingut hi ha un factor determinant, cal tenir molt present que si l'alumne/a nouvingut/da no podrà aprendre llengua ni tindrà ganes de comunicar-se si no se sent acollit en els aspectes emocionals.

Francesc Carbonell, explica el dol migratori com el període durant el qual la persona immigrada suporta el procés de superació d'aquella tristesa i aquell estrès ocasionats per les pèrdues. El qui es considera l'autor de referència en aquest àmbit, Joseba Atxotegui, va definir les repercussions que pot tenir el dol migratori en la salut física i mental dels immigrants. Va definir els símptomes psíquics i somàtics que pot provocar aquesta situació de dol com la síndrome d'Ulisses, que té l'origen en desequilibri entre les demandes ambientals i la capacitat de resposta o d'adaptació. Atxotegui defineix aquest dol en set

àmbits: El dol per la família i els amics. El dol per la llengua. El dol per la cultura. El dol per la terra. El dol per l'estatus. El dol pel contacte amb el grup ètnic. El dol pels riscos físics.

L'escola pot jugar un paper molt important a l'hora d'acompanyar els alumnes i les seves famílies davant de les dificultats emocionals i d'adaptació que, com hem vist, pot representar el procés migratori. És molt important que aquest element es tingui present en els protocols i actuacions que es dissenyin per garantir l'acollida. Són iniciatives que poden afavorir una bona primera impressió per part de l'alumnat i de les seves famílies, de manera que la sensació de desarrelament i d'inseguretat davant d'un sistema nou sigui menor i que, alhora, poden servir per tranquil·litzar els pares i implicar-los des del primer moment en la vida escolar.

8.4. Recursos i estratègies d'acompanyament

L'aprenent ha de sentir que la seva llengua i el seu bagatge cultural d'origen són valuosos. Som éssers emocionals i responem positivament als vincles positius.

Convé fomentar l'ús i la valoració de la llengua familiar. Els beneficis del desenvolupament del llenguatge en la llengua familiar afavoriran el desenvolupament i l'enriquiment de la llengua d'aprenentatge i la competència plurilingüe.

Cal establir una bona coordinació amb la família amb voluntat comunicativa. D'aquest contacte inicial en dependrà, en gran mesura, la relació posterior.

De l'actitud del tutor/a d'aula ordinària en depèn la integració de l'alumne nouvingut dins del grup classe o l'exclusió. Cal transmetre al grup el missatge implícit de que aquest alumne pertany plenament al grup classe.

8.5. Primer contacte amb la llengua

Cal tenir present que es necessiten anys per aprendre una llengua (de dos a tres per comunicar-se en situacions de conversa informals i entre cinc i set per fer-ho en contextos de més exigència acadèmica). Conseqüentment, cal estimular el llenguatge al llarg de tota l'etapa obligatòria.

El professorat són models de llengua. Han de fer un bon ús de la llengua i fer percebre la vàlua de la seva funció, establint vincles afectius tant amb la llengua catalana com amb les llengües d'origen.

Abans de poder produir en una llengua, els nous aprenents travessen un període d'adquisició natural en què el silenci inicial forma part del procés d'aprenentatge d'una nova llengua. Cal parlar, provocant situacions de comunicació lingüísticament estimulants i funcionals.

- a) Si parlem de l'etapa infantil i al cicle inicial cal reforçar de manera prioritària la llengua oral –amb tot l'alumnat. Les estratègies d'estimulació del llenguatge oral seran enriquidores per a tot el grup classe.
- b) Si parlem de cicles superiors podem pensar en adequar les activitats de l'aula a nivell oral el màxim possible , establir metodologies de treball en grup que ens ajudin a l'aprenentatge entre iguals i també dissenyar activitats individuals d'aprenentatge de llengua oral pel alumne/a nouvingut.
- c) Prioritàriament s'han implementar activitats compartides amb la resta d'alumnes de la classe a través de mesures organitzatives o estratègies d'atenció a la diversitat .

8.6. Alumnat nouvingut a l'aula ordinària. Com aprenem llengua?

Aprenentatge de la llengua catalana (L2)

Nivells de competència lingüística

La seva integració i el seu aprenentatge progressiu de la llengua catalana anirà passant per diferents nivells de competència lingüística:

- a) A1 o Nivell Inicial.

Es refereix a un nivell molt elemental, d'usuari bàsic que pot comprendre i utilitzar expressions quotidianes i frases molt senzilles, encaminades a satisfer les primeres necessitats de comunicació. La interacció oral exigeix la col·laboració de l'interlocutor (docents i companys) i les respostes són molt simples, sovint paraules soltes o frases curtes.

Pot comprendre rètols o cartells escrits amb mots freqüents, notificacions amb informacions simples, etc. Pot expressar la seva no comprensió i demanar que li repeteixin el que li acaben de dir.

Pot escriure dades personals, copiar o escriure paraules i frases curtes amb ajuda de models o altres suports.

- b) A2 o Nivell d'Usuari bàsic. En aquest nivell, l'aprenent pot comprendre frases i expressions relacionades amb temes quotidians amb un grau mínim d'elaboració.

Pot comunicar-se de manera senzilla en situacions habituals, utilitzant estructures usuals a les quals pot afegir elements que li siguin significatius, en els intercanvis socials més habituals a l'aula (saludar, demanar permís, acomiadar-se).

Pot llegir textos curts i senzills referits al seu entorn habitual. Pot trobar informació específica i previsible en documents senzills escrits i relacionats amb el seu entorn acadèmic i social.

Pot escriure notes i missatges curts . Manifesta una actitud positiva envers l'aprenentatge.

8.7. Docent

És recomanable que la persona encarregada d'impartir el PALIC sigui un docent definitiu al centre.

Aquesta figura suposa per a l'alumnat nouvingut un referent dins el centre en la seva arribada i adaptació conjuntament vinculada amb la tuoria del seu grup.

La persona responsable de PALIC ha de dur endavant uns objectius a part dels acadèmics i d'assoliment de competència lingüística:

- a) Aconseguir un clima a l'aula respectuós i de germanor intercultural.
- b) Afavorir sempre la integració de cada alumne nouvingut en la seva arribada.
- c) Proposar sempre activitats engrescadores del centre adients per a ells com a part d'aquest centre.
- d) Donar a conèixer festivitats i celebracions, actes i activitats relacionades amb la cultura pròpia, local i mundial.
- e) Afavorir la seva implicació en activitats complementàries lingüístiques, culturals, esportives, en les sortides proposades, excursions o viatges d'estudis...
- f) Facilitar la comprensió de la informació rellevant referida a qualsevol aspecte necessari.

8.8. L'aula de PALIC

És necessari comptar amb un espai adient per poder fer-hi el PALIC. Ha de ser un espai de referència, que l'alumnat nouvingut es faci seu i s'hi senti còmode, ja que hi passarà bastantes hores del curs escolar. Per això, en la mesura que sigui possible, al centre hi ha d'haver un espai exclusiu per a fer les classes de PALIC.

8.9. Parella lingüística

Per tal de facilitar l'acollida i la inclusió al centre, és recomanable que l'alumnat nouvingut compti amb una parella lingüística del seu grup classe per assessorament en termes organitzatius del centre, resolució de dubtes (lingüístics i d'altres), foment de la pràctica de l'expressió oral en llengua catalana i també ajuda en la socialització i la integració amb la resta de l'alumnat. No té perquè ser un alumne tot sol, es poden anar alternant un petit grup d'alumnes de referència.

Cal remarcar la importància que té la socialització per a l'alumnat nouvingut, a fi que pugui sentir que forma part de la seva classe i del centre, talment com la resta.

8.10. Objectius generals

Aquest procés d'ensenyament-aprenentatge haurà de ser molt personalitzat, ja que es preveu que dins l'aula d'acollida hi hagi alumnat de tots els nivells d'ESO i fins i tot de Batxillerat i, a més a més, que s'hi pugui anar incorporant alumnat que arriba una vegada començat el curs.

L'ensenyament de la llengua catalana s'ha de fer amb la finalitat que l'alumnat adquireixi el més ràpidament possible una competència comunicativa per poder relacionar-se amb el seu entorn més immediat, escolar i social, i incorporar-se a curt termini a l'aula ordinària. Per això, l'enfocament metodològic ha de ser comunicatiu i ha de partir de les necessitats de comunicació de l'alumnat i utilitzar de forma constant exercicis reals o versemblants de comunicació.

Aquestes activitats han d'estar enfocades a l'adquisició de les funcions i estructures lingüístiques més elementals i el vocabulari bàsic. S'hauran d'assolir les quatre destreses que conformen la competència lingüística: comprensió oral, expressió oral, comprensió escrita i expressió escrita.

És important fer de l'oralitat l'element central de tot el procés d'aprenentatge de la llengua. El treball en grups reduïts ha de fer possible aquest èmfasi en les destreses orals.

8.11. Comprensió oral

- a) Comprendre preguntes que se'ls formulin relacionades amb l'àmbit dels seus interessos o dels seus coneixements.
- b) Comprendre avisos, advertiments, ordres i consells adreçats a ells en particular o a un grup de persones.
- c) Comprendre explicacions, indicacions i instruccions, especialment les que es deriven de la seva activitat escolar.
- d) Comprendre contes adequats a la seva edat.

8.12. Expressió oral

- a) Demanar i donar informació sobre un mateix i sobre el seu entorn (familiar, local, social i escolar).
- b) Expressar sentiments i estats d'ànim.
- c) Descriure persones, objectes i llocs.
- d) Narrar experiències viscudes.
- e) Transmetre informació rebuda a través d'altres persones o d'altres canals (escrits, gràfics, audiovisuals) i explicitar les idees principals dels missatges escoltats.
- f) Expressar raonaments senzills.
- g) Formular peticions, demanar ajut i expressar necessitats, desigs o voluntat de fer alguna cosa.
- h) Participar en diàlegs propis de la vida quotidiana (demanar indicacions, comprar, saludar, felicitar-se, demanar consell...).
- i) Llegir textos senzills en veu alta, amb adequació de pronúncia, dicció i ritme.
- j) Participar en diàlegs, debats, etc, respectant el torn de paraula i escoltant la persona que hi intervé.

8.13. Comprensió escrita

- a) Conèixer l'alfabet llatí i la correspondència entre els sons i les grafies de la llengua catalana.
- b) Comprendre el sentit global de textos senzills i adequats al seu nivell.
- c) Identificar les idees principals d'un text.
- d) Extreure informació específica a partir de textos.
- e) Ser capaços de comprendre diversos tipus de text adequats a la seva edat (textos didàctics, anuncis, avisos i rètols; revistes il·lustrades, contes i còmics; correspondència personal; impresos senzills; notícies breus de premsa).
- f) Iniciar-se en l'ús i el maneig dels diccionaris de llengua catalana i bilingües.

8.14. Expressió escrita

- a) Aplicar en els seus escrits les normes ortogràfiques bàsiques, com també les normes de puntuació i d'utilització de majúscules.
- b) Aplicar en els seus escrits les normes bàsiques de concordança gramatical: gènere, nombre i conjugació de temps verbals senzills.
- c) Resumir o esquematitzar textos senzills.
- d) Dur l'agenda de la seva activitat escolar i extraescolar (horaris, adreces, telèfons, activitats...).
- e) Expressar per escrit, en forma de dietari, de resum o de correspondència, experiències relacionades amb la seva activitat quotidiana o lectiva.
- f) Mantenir correspondència amb amistats (cartes o postals).

8.15. Recomanacions per a l'organització al centre

Es recomana que a l'alumnat nouvingut se li assigni el seu horari de PALIC de forma individualitzada. És a dir, que segons el seu nivell de competència lingüística en català l'alumnat pugui rebre les classes adients al seu nivell:

PALIC 00	PALIC 01	PALIC L 1-2	PALIC L2
Alumnat desconixedor de les dues llengües oficials	Alumnat desconixedor de les dues llengües oficials (2n curs)	Alumnat castellanoparlant (1r curs)	Alumnat amb un domini més elevat. Poden accedir al grup referència, si escau.

9. La llengua castellana

9.1. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua castellana

9.1.1. Introducció de la llengua castellana

El centre, atesa la composició sociolingüística de l'alumnat, assegura una distribució coherent i progressiva del currículum de llengua castellana al llarg de l'etapa i estableix criteris que permetin reforçar i no repetir els continguts comuns que s'ha programat fer-los en el currículum de llengua catalana.

9.1.2. Llengua oral

El centre té present que l'enfocament emprat en l'aprenentatge i ús de la llengua castellana inclogui activitats perquè l'alumnat adquireixi habilitats lingüístiques, amb especial èmfasi en la competència oral en els primers cursos. Es treballa bàsicament la variant estàndard del castellà, però es valoren les altres variants del castellà, que cada cop són més presents al centre. Es treballa habitualment la llengua oral en tots els cicles i es treballen les diverses modalitats de textos orals (entrevista, conversa, dramatització, argumentació...). Hi ha una consideració específica de les variants del castellà i es treballen els diversos registres de la llengua.

9.1.3. Llengua escrita

L'ensenyament de la llengua escrita ha de tenir com a objectiu aconseguir al final de l'ensenyament obligatori formar lectors i escriptors competents. Per aconseguir aquest objectiu s'aplicaran les orientacions del currículum i es planificaran activitats de lectura i escriptura que tinguin en compte les necessitats comunicatives i acadèmiques que té l'alumnat en els diversos nivells. Es farà coordinadament amb l'assignatura de llengua catalana per tal d'aprofitar-ne les transferències.

9.1.4. Alumnat nouvingut

El centre posarà els mecanismes necessaris per tal que l'alumnat que s'incorpora tardanament al sistema educatiu i que no coneix cap de les dues llengües oficials, en acabar l'ensenyament conegui ambdues de la mateixa manera.

El departament d'orientació fa classes de castellà als nouvinguts que no entenen la llengua. A primer d'ESO, es fan tres hores setmanals, a 3r d'ESO es fan quatre hores setmanals i un alumne de 2n d'ESO fa les tres hores juntament amb els de primer, perquè a segon no es fan aquests tipus de classes. A més a més, hi ha dos alumnes, un de primer i un de segon, que fan una hora més a la setmana.

10. La llengua estrangera (Llengua anglesa)

10.1. Estratègies generals per a l'assoliment de l'objectiu de l'etapa

L'alumnat, en acabar l'etapa, ha de conèixer, els continguts establerts en el currículum de llengua anglesa, per tal d'esdevenir usuaris i aprenents capaços de comunicar-se i accedir al coneixement en un entorn plurilingüe i pluricultural.

10.1.1. Desplegament del currículum

El centre assegura una distribució coherent i progressiva del currículum al llarg de l'etapa, segons el context sociolingüístic i el projecte educatiu propis, amb un tractament cíclic dels conceptes, variant els contextos d'ús d'acord amb l'etapa madurativa i les necessitats de l'alumnat, i ofereix oportunitats d'ús significatiu de la

llengua estrangera dins i fora de l'aula i espais d'interacció/comunicació suficientment variats per donar resposta als diferents estils i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat. Tal com preveu la LOMQE, tots els grups de 1r a 4t d'ESO, són desdoblats.

10.1.2. Metodologia

El centre vetlla perquè l'enfocament emprat en l'aprenentatge i ús de les llengües estrangeres inclogui oportunitats perquè l'alumnat adquireixi habilitats lingüístiques, amb especial èmfasi en la competència oral en els primers estadis, contribueixi en el desenvolupament cognitiu de l'alumnat i l'ajudi a esdevenir progressivament autònom per continuar aprenent, i aprengui a treballar en col·laboració, tot respectant la diferència.

10.1.3. Materials didàctics per a l'aprenentatge de la llengua estrangera

El centre estableix uns criteris de coherència i continuïtat metodològica per a la tria dels materials didàctics i vetlla per donar oportunitats a l'alumnat per a l'accés a recursos addicionals variats que afavoreixen l'atenció a la diversitat. Periòdicament es revisen els llibres de text i els materials didàctics que es faran servir el curs següent segons les necessitats de l'alumnat. Es preveuen materials que serveixin per a l'ampliació dels coneixements.

10.1.4. L'ús de la llengua estrangera a l'aula

El centre decideix que la classe de llengua estrangera sigui un espai d'immersió en la llengua d'aprenentatge entenent que aquest espai és la millor garantia per oferir oportunitats d'ús real i de contacte amb la llengua d'aprenentatge. Per tant, el professorat de llengua estrangera utilitza aquesta llengua com l'habitual en les interaccions (formals i informals) amb els alumnes vetllant sempre per establir un clima favorable en què l'alumnat se senti segur i estimulat per anar utilitzant-la progressivament.

11. Organització i gestió

11.1. Organització dels usos lingüístics

11.1.1. Llengua del centre

Els rètols, cartells, murals i l'ambientació en general són en català. El centre esdevé un referent d'ús de la llengua.

11.1.2. Documents de centre

Els documents institucionals del centre, PEC, PLC, ROF, PGA i d'altres, amb els continguts i referents de la llengua catalana, han d'impregnar la vida del centre, s'han de revisar i actualitzar periòdicament, els ha de conèixer tot el professorat i cal tenir-los en compte en totes les actuacions per evitar contradiccions entre els continguts dels documents i les actuacions que se'n deriven. S'han de fer conèixer, encara que sigui una versió reduïda, al conjunt de la comunitat educativa.

11.1.3. Ús no sexista del llenguatge

Els centres educatius, així com exposen al seu PEC, han d'utilitzar un llenguatge no sexista ni androcèntric. Cal que es treballi amb l'alumnat perquè pugui superar tota mena d'estereotips i perquè puguin tenir actituds crítiques davant dels continguts de risc que denigren les persones per motius de sexe o que l'associen a imatges tòpiques que es converteixen en vehicle de segregació o desigualtat.

11.1.4. Comunicació externa

El centre educatiu emprà el català en les seves actuacions internes (actes, comunicats, informes...) i en la relació amb corporacions públiques de les Illes Balears, institucions i amb les empreses que contracta. També utilitza la llengua catalana en totes les comunicacions i notificacions, així com les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català, sense perjudici del dret dels ciutadans i ciutadanes a rebre-les en castellà, si ho demanen. En aquest darrer cas, es farà en format bilingüe català/castellà. Excepcionalment, i durant el període d'acollida al centre, i sempre que sigui possible, es faran comunicats bilingües català/llengua d'origen per a les famílies novvingudes.

11.1.5. Llengua de relació amb les famílies

El desconeixement del català per part d'algunes famílies no ha de suposar que quedin excloses de les activitats del centre, però tampoc no ha de comportar una renúncia a l'ús de la llengua, que és una oportunitat per a la integració de les famílies de l'alumnat i per a la normalització i extensió del seu ús.

11.1.6. Educació no formal

11.1.6.1. Serveis d'educació no formal

El centre educatiu ha de preveure de manera efectiva que, en l'organització i la realització de serveis d'educació no formal al centre (servei d'acollida matinal,

menjador escolar, etc.), els adults responsables s'adrecin sempre en català a l'alumnat en qualsevol situació, vetllant per tal que la comunicació de l'alumnat sigui també en català. Per aconseguir-ho ha de garantir la coordinació del centre educatiu amb les persones que duen a terme aquestes activitats.

11.1.6.2. Activitats extraescolars

El centre educatiu ha de preveure de manera efectiva que, en l'organització i la realització d'activitats extraescolars (tallers d'estudi assistit, activitats d'educació no formal de l'AMIPA, Esport a l'escola, etc.) se segueixin els mateixos criteris que s'han establert en el projecte lingüístic. Els responsables d'aquestes activitats s'adreçaran sempre en català a l'alumnat, tant en les situacions formals com en les més informals, vetllant per tal que la comunicació de l'alumnat sigui també en català. Per aconseguir-ho ha de garantir-se la coordinació del centre educatiu amb les persones responsables que duen a terme aquestes activitats.

11.1.6.3. Contractació d'activitats extraescolars a les empreses

En general, les empreses contractades per l'Administració hauran d'utilitzar el català en els rètols, publicacions, avisos i en la documentació adreçada al públic. Quan l'idioma formi part, directament o indirectament, del producte o del servei contractats, aquests hauran de ser en català. Per tant, hom vetllarà perquè en la contractació d'activitats extraescolars les empreses usin el català (cases de colònies, transports, excursions, etc.).

11.2. Plurilingüisme al centre educatiu

11.2.1. Actituds lingüístiques

Segons la Declaració Universal de Drets lingüístics, tothom té dret a ésser reconegut com a membre d'una comunitat lingüística i, si s'estableix en el territori d'una altra, té el dret i el deure de mantenir-hi una relació d'integració. Per aquest motiu, el centre educatiu ha de tenir en compte la diversitat lingüística de l'alumnat i aprofitar-la, tant per afavorir l'autoestima com per enriquir el currículum i les activitats ordinàries del centre.

11.2.2. Mediació lingüística (traducció i facilitació)

Cal establir pautes d'ús lingüístic favorables a la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa i garantir que totes les activitats administratives i les comunicacions entre el centre i l'entorn siguin en llengua catalana, sense perjudici que s'arbitrin mesures de traducció en el període d'acollida de les famílies de l'alumnat nouvingut o que es faciliti documentació bilingüe català/castellà o s'atengui oralment en castellà aquelles persones que expressament ho demanin.

11.3. Alumnat nouvingut

Amb l'alumnat nouvingut s'utilitzarà sempre el català per fer-ne possible la integració. S'incorporaran al grup de Palic (6 hores setmanals), on rebran una atenció individualitzada intensiva en la llengua del centre i on aprendran la llengua catalana amb metodologia d'ensenyament de llengua estrangera (L2 o llengua nova) i des d'un enfocament comunicatiu, durant el temps que sigui necessari, amb un màxim de dos cursos escolars.

11.4. Biblioteca escolar

La composició del fons de la biblioteca escolar ha de respondre al nivell educatiu de l'alumnat del centre i ha de preveure la diversa tipologia dels seus usuaris/es. La llengua dels documents serà preferentment la catalana, però també el fons tindrà en compte les llengües curriculars i la diversitat lingüística de l'alumnat. Tanmateix, el fons s'ha de mantenir actualitzat i ha d'haver-hi un equilibri entre els materials de ficció i els de coneixements, un 60% i un 40 % aproximadament

11.5. Projectió del centre

11.5.1. Pàgina web del centre

La pàgina web de centre permet la comunicació amb tota la comunitat educativa. S'hi pot trobar tota la informació que necessita l'alumnat i les seves famílies: documentació, informació sobre els estudis que es fan al centre, característiques, programació de sortides, activitats extraescolars, participació en projectes... La web és en llengua catalana, tot i que pot haver-hi escrits en altres llengües si corresponen a activitats fetes en altres llengües curriculars.

11.6. Xarxes de comunicació virtual

El centre potencia l'existència de xarxes de comunitats virtuals en les quals intervenen tant el professorat (per intercanviar experiències, recursos, formació...) com l'alumnat (per treballar aspectes relacionats amb el currículum i l'ús i el coneixement de les diverses llengües presents al centre).

11.7. Intercanvis i mobilitat

Els intercanvis epistolars, telemàtics i presencials, la col·laboració entre centres i les colònies i estades lingüístiques creen dinàmiques encaminades a millorar la competència lingüística de l'alumnat, a viure necessitats de comunicació i interacció reals en el seu propi

context, a generar bones pràctiques, a facilitar la interrelació sociocultural i a afavorir el coneixement de la riquesa històrica, lingüística i cultural d'altres indrets.

11.8. Pla de lectura de centre

El Pla de Lectura de Centre (PLEC) desenvolupat detalladament al PEC, és el conjunt d'objectius i metodologies per promoure tant en llengua catalana com en llengua castellana:

- a) L'aprenentatge de la lectura, entès com una progressió ascendent en l'adquisició de la comprensió lectora.
- b) L'aprenentatge a través de la lectura, entès com la capacitat de cercar, comprendre i assimilar textos amb una finalitat investigadora concreta.
- c) El gust per llegir, entès com l'adquisició d'un hàbit basat en el gaudi.
- d) La formació d'usuaris, entesa com l'adquisició de les eines, tècniques i metodologies de les diferents formes d'accés tant a la lectura com a font d'informació com a la lectura com a font de gaudi.

12. Modificació

Aplicació, seguiment i avaluació del projecte lingüístic de centre.

12.1 Objectius

- a) Avaluar el PLC al final de cada curs i deixar-ne constància dins l'apartat corresponent de la memòria de centre.
- b) Concretar quines seran les tasques que desenvoluparà la CNL i la CCP per tal de fer un seguiment de l'aplicació de PLC.
- c) Fer un seguiment de l'evolució dels usos i competències lingüístics al centre, fent les corresponents enquestes cada tres cursos.

12.2. Pla d'acció

- a) La tasca d'avaluació serà duita a terme per la CNL que s'encarregarà d'elaborar diferents instruments i criteris d'avaluació, prèviament consensuats amb l'equip directiu i amb la CCP i lliurar-ne els resultats.
- b) Es revisaran anualment totes les activitats proposades i se'n valoraran els resultats per així decidir-ne la continuïtat o no.

- c) La comissió pot establir uns indicadors d'avaluació que podran ser des de l'observació Projecte lingüístic IES s'Arenal directa fins a mesures més precises.
- d) El projecte ha de ser revisat cada 5 anys o en qualsevol any sempre que calgui adaptar-lo als canvis que s'hagin pogut produir en el context del centre.
- e) Elaboració i aplicació d'una enquesta de competències i usos lingüístics cada tres cursos acadèmics als diferents estaments de la comunitat educativa, per poder anar seguint l'evolució dels usos lingüístics i l'efectivitat d'aquest projecte lingüístic.

12.3. Consideracions importants

- a) El projecte lingüístic, com a document que forma part del projecte educatiu de centre (PEC), s'ha d'elaborar, aprovar i, si escau, modificar, d'acord amb el Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears.
- b) La programació general anual del centre, elaborada per l'equip directiu tenint en compte les aportacions del claustre i del consell escolar, haurà d'incloure previsions en matèria de concreció de les directrius emanades del projecte lingüístic, d'acord amb la legislació vigent relativa als projectes educatiu i curricular i, de manera especial, haurà d'atendre a tot allò que faci referència a la planificació de l'ús progressiu de la llengua catalana en l'àmbit administratiu i en les comunicacions del centre, tal com es contempla als articles 20, 21 i 22 del Decret 92/1997, de 4 de juliol.
- c) En finalitzar el curs escolar, el consell escolar i l'equip directiu del centre avaluaran el grau de compliment del projecte lingüístic i inclouran les conclusions més rellevants a la memòria anual que es trameta a l'Administració educativa. Ordre ECD/65/2015, de 21 de gener, per la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat.

12.4. Atribució de responsabilitats

- a) Elabora:

Equip directiu (amb les aportacions del claustre, de la comissió de normalització lingüística i d'altres representants de la comunitat educativa) o les persones en qui delegui.

- b) Aprova:

La direcció del centre, a excepció dels aspectes educatius, que corresponen aprovar al claustre de professorat.

c) Avalua:

Claustre de professors (aspectes educatius) i Consell escolar.

d) Revisa:

Equip directiu o les persones en qui delegui. Mínim cada 5 anys. Es recomana un seguiment i una avaluació anuals del PLC, sobretot quan hagin canviat circumstàncies rellevants del centre (incorporació de nous col·lectius d'alumnes, introducció de noves metodologies d'ensenyament...)